

het Humanistisch Verbond

MEDEDELINGEN VOOR DE LEDEN

No. 7

Verklaring van het Hoofdbestuur

Met ontsteltenis hebben wij allen de gebeurtenissen in Hongarije gevolgd. Woede heeft ons bevangen toen dit drama zich voltrok. Verdriet vervult ons om de ellende van het Hongaarse volk. Samen met het eigenmachtig ingrijpen in Noord-Afrika betekent dat voor het ogenblik de ineenstorting van de hoop op meer vrijheid en meer veiligheid in de wereld.

Maar er is verschil tussen beide ontwikkelingen. In beide gevallen gaat de strijd om politieke macht, maar in Hongarije wordt de geestelijke vrijheid systematisch neergeslagen. Dit verschil is beslissend. Als ook in de democratische wereld menselijke waarden gevaar lopen, kritiseert zij onverbloemd haar eigen fouten. Onder de diktatuur heerst de stilte van de dood.

Met dat alles voor ogen vragen wij juist nu aan allen die de kommunistische diktatuur aanhangen of er mee sympathiseren: Spreekt ook gij u uit. Wendt u af van een politiek die onmenselijkheid tot methode maakt.

En tot ieder, die zich in deze dagen wanhopig gevoeld heeft, zeggen we dit: de Hongaren wijzen ons de weg. Zij leren ons dat ook bij een volk en bij een jeugd, die slechts diktatuur gekend hebben, de vrijheid wel kan worden neergeslagen, maar niet vernietigd.

Laten wij hen nu steunen door direkte hulp waar dit mogelijk is. Op de lange duur steunen we het Hongaarse volk en alle onderdrukten in de wereld door de konstruktieve krachten te versterken, die streven naar een samenleving van vrijheid en rechtvaardigheid. Alleen dat opent ook een menswaardige toekomst voor allen.

Onze hoop is gehavend, maar ons geloof niet gebroken. Het staat voor ons vast, dat de mens anders moet en anders kan.

Op de laatste Topkader Konferentie heeft voorzitter Van Praag een inleiding gehouden over de verschillende organisaties in andere landen welke met de onze nauw verwant zijn en lid zijn van de I.H.E.U. In het blad van de Gemeenschap Deventer schreef voorzitter J. de Vries, die deze konferentie bijwoonde, een verslag en in verband met het op handen zijnde Internationale Kongres nemen wij dit ter informatie van de leden over. Red.

Sedert het Internationaal Humanistisch Kongres te Amsterdam in 1952 is er regelmatig kontakt tussen het Hoofdbestuur van het Humanistisch Verbond in ons land en de zich humanistisch noemende organisaties in andere landen.

Wellicht interesseert het onze lezers welke organisaties dit zijn. In Amerika zijn er twee met ons verbond verwante organisaties: *The American Humanist Association* en *The American Ethical Union*.

De eerste kent individueel lidmaatschap, de tweede is een federatie van verscheidene, ook religieuze groepen. Bij de A.H.A. treft men een sterk positivistisch gericht denken, (d.w.z. de mens kan positieve kennis verkrijgen, niet uit bovennatuurlijke bronnen, maar door het doorgronden van het door de wetenschappen vastgestelde feitenmateriaal. De kennis van de mens en van de menselijke verhoudingen baseert zich vnl. op de moderne psychologie en sociologie. Door het langs de weg van het denken verworven inzicht kan de mens aan zijn persoonlijke leven en aan dat van de samenleving vorm en betekenis geven).

In de A.E.U. is wel een soortgelijke denkrichting aanwezig, maar daarnaast (de naam duidt er reeds op) is een sterk etische inslag kenmerkend. Hoofddoel is de zedelijke bewustwording.

Met de A.E.U. is verwant de *British Ethical Union*, evenals de eerste door Felix Adler gesticht. De publikaties der B.E.U. getuigen echter van een denkwijze, die, naast de etische waardering, meer rationeel wijsgerig en (onder invloed o.a. van Huxley) biologisch georiënteerd is. De evolutie-gedachte speelt daarin dan ook een grote rol. Men bewoog zich daar totnogtoe vooral op het theoretisch-beschouwende terrein. Na de oorlog en niet het minst na het kontakt met het Ned. Hum. Verbond heeft deze vnl. theoretische instelling belangrijke wijziging ondergaan. Waardevol is ook de te verwachten associatie met de *Rational Press Association*, die veel belangrijke werken heeft uitgegeven en veel verwantschap toont met de Vrijdenkers. Het door deze groep, de R. P. A., uitgegeven tijdschrift „The Literary Guide” is veranderd in „The Humanist Guide” (de Humanistische Gids).

(Slot op volgende pagina)

Internationaal Humanisme

Verder noemen we nog het Belgisch Humanistisch Verbond, dat onder leiding van de bioloog Prof. Lucien de Coninck langzaam aan invloed en betekenis wint. Het heeft veel bemoeienis met het onderwijs, dat in het merendeels katholieke België voor de niet-godsdienstigen zeer onbevredigende toestanden kent.

Belangrijk is verder de in het verre Oosten bestaande Indian Radical Humanist Movement. De oprichter N. L. Roy, oorspronkelijk leider van een radikale of meer Trotskistische politieke partij heeft aan de nieuwe humanistische beweging een vanzelfsprekende sterk sociale inslag gegeven. Hoofddoel is de geestelijke bewustwording en rijping van het volk. Evenals het Ned. H.V. noemt het zich niet-religieus. Op praktisch terrein is deze Indiase beweging zeer actief.

Het beoogt radikale wijzigingen in de sociale structuur en omstandigheden, waartoe dorpskoöperaties worden gesticht, scholen, instituten voor voorlichting enz. Ingeschreven leden kent de beweging niet. Niettemin is de invloed niet gering, te oordelen naar het grote aantal abonnees op het blad *Independent India* en de vele in verschillende streektaalen uitgegeven tijdschriften.

Behalve de genoemde, in ledental merendeels kleinere humanistische bewegingen dan het Ned. H.V., bestaan er nog groeperingen in Duitsland, Oostenrijk, Noorwegen, Japan en Zuid-Afrika (Johannesburg). In Frankrijk is kortgeleden de Fédération Humaniste opgericht, waarvan moet worden afgewacht in hoeverre die werkelijke verwantschap vertonen zal met hetgeen door ons onder autonoom humanisme wordt verstaan.

Sedert de oprichting van de Internationale Humanistische Organisatie in 1952 is er een belangrijk verband gelegd tussen de humanisten uit vele landen. Het in 1957 te Londen te houden Intern. tweede Kongres zal de band ongetwijfeld versterken. Het Humanisme wint overal ter wereld veld. Het H.V. staat als organisatie niet meer alleen, maar weet zich deel van een wereldbeweging. De taak, die het Ned. H.V. daarin te vervullen heeft valt niet te onderschatten. Het dient vele andere tot voorbeeld en maatstaf.

Dat legt op alle humanisten in Nederland een grote verplichting (en ook op alle nog niet aangesloten humanisten). De zwaarste en meest verantwoordelijke taak rust daarin op het Hoofdbestuur. Doch laten we niet vergeten, dat dit die taak te gemakkelijker zal weten te vervullen, wanneer het zich gesteund weet door alle leden.

J. DE VRIES

GEHOORD EN GELEZEN

Nieuws uit de gemeenschappen

Den Haag gaat met een cursus „Geestelijk Leven” voor jonge mensen beginnen onder leiding van dr. Prins. Daarnaast heeft men contactbijeenkomsten waar op een middag met een kop thee de leden gelegenheid hebben elkaar beter te leren kennen.

Ditzelfde doet **Voorburg-Rijswijk**, maar daar heet het „Instuifavond”, zodat ook de mannelijke leden zich present kunnen melden.

Emmen heeft, evenals de meeste gemeenschappen, een gestencild maandblad, waarin bovendien de leden hun hart kunnen uitstorten, wat aan het actieve medeleven ten goede komt.

Alkmaar heeft moeilijkheden gehad een nieuw bestuur in elkaar te gieten, maar men is er tenslotte toch in geslaagd ondanks het feit, dat de meeste leden op de vergadering niet aanwezig waren.

Ook **Velsen** probeert, vooral de jongeren actief te maken en met elkaar in contact te brengen. Daarvoor moet men ook een babysit-dienst organiseren.

Leeuwarden heeft het seizoen geopend met een propaganda-vergadering waar dr. Van Praag als spreker is opgetreden. Wij hopen dat het succes heeft gehad, zodat men de volgende keer een grotere zaal durft te huren.

Ook **Arnhem** bespreekt in het maandbericht van september de nieuwe contributieregeling, die in januari 1958 zal ingaan. Men probeert echter de leden ertoe te bewegen reeds voor het volgend jaar datgene te betalen waartoe zij volgens hun inkomen verplicht zijn. Overigens weehoudt het ze niet ook aandacht aan minder materiële dingen te besteden door de oprichting van een kinderklub voor vrije expressie.

In **Assen** wordt ook grote aandacht aan de jeugd en de jongeren besteed. Men heeft daar maar liefst, behalve de gemeen-

schap van het Verbond, ook een afdeling van de H.J.G. en het H.J.B. en zelfs nog een jeugdklub tot 12 jaar. Nog iets verder en het Humanisme speelt een rol van „de wieg tot het graf” wat ook de bedoeling is.

Amersfoort is eveneens gestart met een vormingskursus voor jongeren, die goed bezocht wordt.

In **Groningen** is het gelukt tot een discussie te komen tussen christenen en humanisten over de openbare school. Men heeft dit gedaan op een weekend in het gebouw van de Woodbrookers in Korteheemmen.

Het programma van **Oost Zeeuws Vlaanderen** vermeldt ook inleiders uit België. Het heeft dus ook zijn voordeel als men in de buurt van de grens woont, waardoor men internationaal contact kan onderhouden.

Hengelo vierde op 14 oktober zijn 10-jarig bestaan met een feestrede van dr. Van Praag. In deze gemeenschap werd ook een afdeling van de H.J.G. opgericht.

Apeldoorn verdient een compliment voor de keurige verzorging van het maandblad. Ook daar is men zeer actief.

In **Nijmegen** heeft men het goede idee om op een gezellige ledenavond door een der leden die een buitenlandse reis heeft gemaakt daar iets over te laten vertellen, waarbij kleurenfoto's het geheel zullen verlevendigen.

En tenslotte willen wij deze keer eindigen met de leden in het Gooi aan te bevelen af en toe eens naar **Hilversum** te gaan, waar men ook voor dit seizoen een uitstekend programma in elkaar heeft gezet. Vooral de discussieavonden over „eigen-tijdse” onderwerpen verdienen de aandacht.

Ook deze gemeenschap is er in geslaagd samen met de andere humanistische richtingen een maandblad uit te geven.

REKENSCHAP

Driemaandelijks tijdschrift voor wetenschap en cultuur, onder redactie van Prof. Dr. H. Freudenthal, Prof. Mr. Dr. H. R. Hoetink, F. P. Huygens, Dr. B. W. Schaper, Prof. Dr. G. Stuijveling en Prof. Dr. L. G. van der Wal.

Abonnementsprijs f 7,50 per jaar (voor donateurs en kontribuanten van Socrates en voor studenten f 6,- per jaar).

Gratis proefnummers aan te vragen bij het Sekretariaat, Bleyenburgerstraat 1, Utrecht.

Uitgave van de Humanistische Stichting Socrates.

Het wetenschappelijke wereldbeeld

1

Kort bestek van „De Ark”

ER wordt nogal eens opgemerkt door bezoekers dat die Ark toch eigenlijk een merkwaardig gebouw is en er steekt dan meestal meer kritiek in zo'n opmerking dan bewondering. Niet ten onrechte, want ook volgens de meest ruime esthetische maatstaven kan het gebouw rustig een architectonische monstrum genoemd worden.

Maar zoals men van een lelijke, maar charmante vrouw „fou” kan zijn, zo gaat het talrijke gasten met de Ark; „Wat een huis” zeggen ze, „het openen van elke deur is een verrassing, geen van de drie- tot zevenhoekige kamers is gelijk aan een andere en wat zijn die eet- en conversatiezalen heerlijk onpraktisch en gezellig!”

Het huis heeft inderdaad sfeer en ligt haast ongeëvenaard mooi op een paar km afstand van het dorp en station Nunspeet. Het is daar op de heuvel gebouwd in 1926 als „Theehuis de Nieuwe Belvedere”.

Later zijn er gedeelten aangebouwd en werd het huis geëxploiteerd als hotel. Dit „Hotel Parkheuvel” met een inmiddels gehalveerde uitzichtoren, werd in mei 1952 door het H.V. overgenomen.

In de tijd van één maand werd o.m. door leden uit Amsterdam en Utrecht en van de H.J.G. het hele huis als vakantieoord ingericht; de grote tapkast in de eetzaal werd weggebroken, nieuwe tafels en stoelen, bedden, matrassen, dekens, gordijnen enz. aangeschaft; alles schoon-gemaakt en ingericht.

In aanwezigheid van honderden leden werd „De Ark” op 22 juni 1952 geopend (in de stromende regen); had men de moeilijkheden van de komende paar jaar kunnen voorzien, dan was waarschijnlijk dezelfde dag nog het huis gesloten! Niet alleen bleek het onderhoud van de gebouwen veel ernstiger verwaarloosd dan het zich liet aanzien – het dak bleek tijdens een onvergetelijke kaderkonferentie zo lek als een mandje, het lichtnet moest geheel vernieuwd, het koepelhuis van nieuwe pilaren en dak voorzien,

enz. enz. Grote investeringen in het jeugdgebouw, de koepel, de woongelegenheden en de absurd kleine keukens bleken nodig. De omzet beantwoordde niet aan de verwachtingen, omdat de „massa” van het H.V. te klein bleek om een verantwoorde exploitatie te bereiken en enkele beleidsfouten – bv. bezuiniging op de voeding en het huisvesten van volwassenen in het jeugdgebouw – hadden averechts resultaat.

We moesten met de Ark de markt op; tientallen scholen werden bezocht, reeksen advertenties geplaatst en duizenden folders en circulaire verstuurde. Het initiatief om kampen te houden tijdens Paas, Pinkster en Kerstmis werd in korte tijd een succes, evenals de kinderkampen. Stafleden graafden en bouwden zelf en slaagden erin op het gebied van sfeer, verzorging en „service” een reputatie van betekenis op te bouwen. Nu, na vijf „seizoenen” is de Ark „boven Jan”, d.w.z. de exploitatie zal sluitend zijn, dat staat nu wel vast. Met cijfers hebben wij al aange-toond hoe goed de bezetting geweest is dit jaar; met cijfers zal u over enige maanden aange-toond worden hoe de financiële resultaten zijn. Het gaat er in de eerste plaats om de verworven plaats te consolideren en o.m. de accommodatie voor de jeugd en konferenties te verbeteren.

Meer ideëel gezien zal de verhouding leden tot niet-leden van het H.V. ten gunste van de eersten moeten wijzigen; hoewel om principiële en zakelijke redenen de niet-leden altijd zeer welkom zullen blijven in de Ark, stellen wij ons voor dat het huis in de eerste plaats een humanistisch vakantie-, vormings- en bezinningscentrum moet zijn; dat is het uitgangspunt geweest en zal de doelstelling blijven. Een huis dat in klein en tijdelijk verband, humanistische gemeenschapsvorming mogelijk maakt; een bron van inspiratie en een steunpunt voor het H.V. en ieder lid afzonderlijk. Voorwaar een ideaal dat de gebrachte en te brengen offers volledig rechtvaardigt.

J. G. EEKMAN

Zeep en geestelijk leven

ER is dit jaar gepeinsd, gesproken en gede-batteerd over de problemen rondom de kon-tributieverhoging. Midden in de debatten kwam ons het onderzoek van het Centraal Bureau voor de Statistiek „Huishoudrekeningen 1954” onder ogen. Uit de gegevens over de stijging van de uitgaven (ten gevolge van welvaartsvermeerdering en prijsverhogingen) door 121 gezinnen van *geschoolde handarbeiders* in de jaren 1951–1954 blijkt, dat de gemiddelde jaarlijkse uitgave, gedaan ten behoeve van de kerk in de jaren 1951 tot 1954 steeg van f 30,- tot f 47,-, dus met f 17,-! Een mooi bedrag zult u zeggen. Maar het blijkt dat in 1954 voor ontwikkeling, ont-spanning, maatschappelijke en politieke belangen (entrees, contributies, vakantie, radiomuziek, fotografie, huisvuil, sportartikelen, speelgoed) f 238,- (5,2% van de totale uitgaven!) d.i. f 50,- méér dan in 1951 werd uitgegeven, zodat de glorie van de f 47,- al enigszins verbleekt. De f 47,- wordt nog bleker, wanneer wij bemerken dat voor kapper+bad- en toiletartikelen f 27,- + f 27,- dus f 54,- werd uitgegeven. Misschien citeren sommige vertegenwoordigers van het mannelijk geslacht, wanneer zij zich bezinnen op de kappersrekening, met instemming de woorden die de onvergetelijke kerkvader Tertullianus tot de vrouwen richtte:

„Het haar verven is zedeloos en verkeerd...”

Wat baat eveneens voor uw zieleheil een zo grote zorgvuldigheid bij het ordenen van het haar? Waarom is het uw haren niet veroor-loofd te rusten aangezien gij ze nu eens op-bindt, dan weer los laat hangen, nu eens lang laat groeien en dan weer afknijpt?... Verjaagt veeleer van een vrij hoofd die hele slaafse opschik.”

Doch deze vrienden van Tertullianus moeten wij er aan herinneren, dat in de C.B.S.-bereke-ning ook de consequenties van de mannelijke en kinder-rijke ijdelheid zijn verdisconteerd. Opval-lend is verder, dat voor auto's en motorrijwielen (lees: bromfietsen!) in 1954 evenveel als voor de kerk, t.w. f 47,- werd uitgegeven. Wij cij-feren verder: Deze f 47,- voor de kerk blijkt slechts 1% van de totale uitgaven te bedragen. Ten behoeve van de ongezonde sport, die „roken” heet, ging echter niet minder dan f 118,-, d.i. 2,6% van de totale uitgaven in rook op.

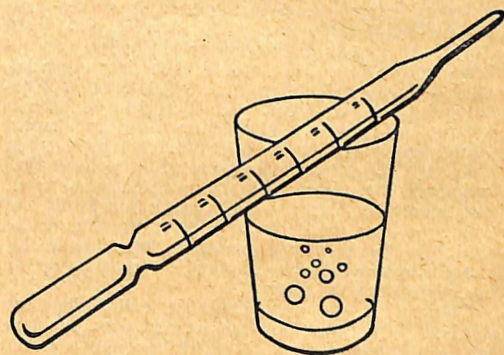
Rekapitulerend komen we tot de konklusie, dat de uitgaven voor de kerk ongeveer dezelfde om-vang hebben als de uitgaven voor kapper en zeep, maar het onderspit delven in vergelijking met de rokerijuitgaven. Maar tussen twee haak-jes: Hoe ligt bij u de verhouding tussen zeep en Humanistisch Verbond?

P. K.

Vergeet de zieken niet!

Het spreekt vanzelf, dat in de ge-meenschappen biezondere aandacht moet worden besteed aan zieke leden. Af en toe een bezoekje, een bloe-metje of wat fruit bij een biezondere ge-legenheid is al het minste wat we doen kunnen.

Als iemand in een ziekenhuis wordt opgenomen heeft hij of zij extra aandacht nodig, aangenomen althans dat men er prijs op stelt. Maar dat geldt niet alleen voor de leden, maar voor alle buitenker-kelijken, die in een inrichting dikwijls aan geestelijke zorg tekort komen. Geluk-kig is men er in geslaagd in vele zieken-en rusthuizen ook voor het humanistische ziekenbezoek van de directie toestemming

te krijgen. In heel wat gemeenschappen, waar dergelijke instellingen zijn, beschik-ken de plaatselijke gemeenschappen van het Verbond over enkele leden, die dit zo belangrijke werk doen.

Indien men buitenkerkelijke kennissen, vrienden of familieleden heeft, die in een ziekenhuis zijn opgenomen, kan men om bezoek vragen aan de Commissie Prac-tisch Humanisme van het Verbond, Mau-ritsstraat 64, Utrecht, tel. K 30-22870. Deze kommissie zal er dan voor zorgen, dat zo mogelijk bezoek zal plaats vinden, indien althans in de betreffende inrichting dit bezoek (buiten de bezoeken) wordt toegestaan.

Het

Information Bulletin

van de

International Humanist and Ethical Union

houdt U regelmatig op de hoogte van het nieuws van de bij bovengenoemde organisatie aangesloten humanistische verenigingen in Amerika, Engeland, België, Zuid-Afrika, India enz.

Versijnt elke drie maanden in de Engelse taal

Abonnement: f 3.— per jaar

Centraal Bureau Humanistisch Verbond,
Bleyenburgerstraat 1, Utrecht
Tel. 10163 Giro: 304960